

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/6/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121202617
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrej Radomský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8121202617.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Andreja Radomského a členov senátu JUDr. Viery Zolňakovej a JUDr. Milana Majerníka, v právnej veci žalobkyne: A.. V. G., D.. XX.XX.XXXX, N. G. X, XXX XX A., proti žalovanej: O. P., D.. XX.XX.XXXX, N. A. XXXX/XX, XXX XX A., právne zastúpená: JUDr. Katarína Andráš Lešková, advokátka, so sídlom Plzeňská 2, 080 01 Prešov, IČO: 42083524, o určení, že žalobkyňa je dedičkou, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 9C/17/2021-57 zo dňa 28.10.2021, jednohlasne takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou domáhala skutočnosti, že sa cíti byť dedičkou po poručiteľovi v druhej skupine ako spoluzijúca osoba. Už v rámci dedičského konania predkladal potvrdenie susedy z bytového domu o tom, že v byte s poručiteľom bývala a starala sa o poručiteľa aj po rozvode manželstva a že v byte bývala aj v čase jeho smrti.

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie“), napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalobkyňa je p o v i n á zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu 1. inštancie o výške týchto trov.“

3. Právne súd prvej inštancie vec posúdil podľa ustanovenia § 474 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, Čl. 8 Civilného sporového poriadku, Čl. 11 ods. 4 CSP, § 132 ods. 1 CSP a § 185 ods. 1 CSP.

4. Súd svoje rozhodnutie skutkovo odôvodnil tým, že žalobkyňa v žalobe uviedla, že sa cíti byť dedičkou po poručiteľovi v druhej skupine ako spoluzijúca osoba. Už v rámci dedičského konania predložila potvrdenie susedy z bytového domu o tom, že v byte s poručiteľom na ulici Z. XXXX/X bývala a starala sa o poručiteľa aj po rozvode manželstva a že v byte bývala aj v čase jeho smrti. To bola dohoda medzi ňou a nebohým, že zostane v byte aj po rozvode manželstva a že sa odsťahuje z bytu, ak si zabezpečí náhradné bývanie. Ako ďalší z dôkazov uviedla, že v mesiacoch apríl až júl 2020 bola do predmetného bytu na ulici Z. Č.. X vyslaná policajná hliadka s tým, že ona bola v tomto byte prítomná. Uznesením č. k. 9C/17/2021-5 zo dňa 16.04.2021 súd vyzval žalobkyňu na doplnenie žaloby o potrebné skutočnosti a zároveň ju poučil o tom, že znáša bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že bola vo vzťahu k

poručiťovi spolužijúcou osobou a starala sa o domácnosť alebo bola výživou odkázaná na poručiťa. V podaní zo dňa 11.05.2021 (č.l. 7 - 8) žalobkyňa uviedla, že v prílohe predkladá overené potvrdenie susedy z bytového domu, že žila s poručiťom po dobu 1 roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti, a to aj v čase jeho smrti, a teda sa starala o spoločnú domácnosť. Celkovo v predmetnom byte žila od roku 2005. Zároveň uviedla, že predkladá potvrdenie z polície, že do bytu na ulici Z.Í. Č.. X bola vyslaná 2 x hliadka v júni 2020, kde bola prítomná, čo je tiež dôkazom toho, že v predmetnom byte žila aj po rozvode manželstva. Znova zopakovala, že s poručiťom boli ústne dohodnutí, že sa z bytu odsťahuje, ak si nájde náhradné bývanie. Pokiaľ ide o doloženie napr. šekov o platení inkasných poplatkov za byt, uvedené nie je možné, pretože po smrti jej bol zamietnutý prístup do bytu a šeky za byt sa nachádzajú v ňom. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila prvýkrát podaním doručeným súdu dňa 06.07.2021 (č.24-25), v ktorom uviedla, že s podanou žalobou nesúhlasí. Opísala svoj vzťah so žalobkyňou a vo vzťahu k predmetu konania uviedla, že jej syn bol výlučným vlastníkom predmetného bytu. Manželstvo zaniklo rozvodom a to rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 03.02.2020 sp. zn. 29Pc/80/2019-17, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 12.02.2020. Následne dňa 03.07.2020 poručiť - syn žalovanej uzavrel so žalobkyňou dohodu o vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Žalobkyňa si následne z bytu vzala svoje veci. Zmenila si priezvisko aj trvalý pobyt na ulicu G. X v A.. Bol to štandardný postup po rozvode a nikto nepočítal s tým, že jej syn krátko na to náhle zomrie. Od uvedeného obdobia žalobkyňa nemala prístup do bytu jej syna, nemala od neho ani kľúče. Syna však v byte často navštevovala jeho priateľka V., s ktorou plánovali uzavrieť manželstvo. Tá naposledy navštívila v byte jej syna deň pred jeho smrťou o čom vypovedala na polícii v súvislosti s objasňovaním okolností jeho úmrtia. Žalovaná navrhla, aby táto osoba bola na pojednávaní vypočutá ako svedkyňa, čo však súd nerealizoval, keďže táto sa na pojednávanie nedostavila, čo právna zástupkyňa žalovanej odôvodnila tým, že nechce byť konfrontovaná so žalobkyňou. Podľa žalovanej teda nie je pravdivé tvrdenie žalobkyne, že v čase smrti zdieľala so synom žalovanej spoločnú domácnosť. Podľa žalovanej žalobkyňa definitívne odišla z bytu jej syna, teda poručiťa koncom júna 2020. Syn potom zomrel v októbri 2020. Na vyjadrenie žalovanej reagovala žalobkyňa podaním doručeným súdu dňa 30.07.2021 (č.l. 29 - 32), v ktorom opakovane uviedla, že žalovaná sa o svojho syna nestarala. Dlhodobu ho nenavštevovala a jeho osud jej bol ľahostajný. Vianoce v roku 2019 poručiť ani nejedol štedrovečernú večeru. Bol sám, bolo v čase pred rozvodom so žalobkyňou a táto Vianoce trávila u svojich rodičov. Znova zopakovala, že si stojí za tvrdením, že v byte na Z. Č.. X bývala ako spolužijúca osoba až do smrti poručiťa. Spoločná dohoda s poručiťom bola taká, že odchádza z bytu až keď si zabezpečí nové bývanie. Čo sa týka platenia úhrad súvisiacich s užívaním bytu uviedla, že na platení bytu sa podieľali spoločne. Súd vo veci rozhodoval na pojednávaní konanom dňa 28.10.2021 s tým, že vykonal iba navrhované dôkazy, keďže nešlo o konanie, v ktorom by súd mohol vykonávať dokazovanie ex offa (nešlo o konanie s tzv. slabšou stranou). Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že L. P., D.. XX.XX.XXXX žil v byte na ulici Z. Č.. X a zomrel dňa 05.10.2020. Rozhodujúce obdobie jedného roka pre spolužijúcu osobu tak tvorí čas od 05.10.2019 do 05.10.2020. Na pojednávaní sa k veci vyjadrila prítomná žalobkyňa tak, že zopakovala všetky tvrdenia, ktoré uvádzala písomne v žalobe. Znova zopakovala, že medzi ňou a poručiťom bola dohoda o tom, že môže zostať v byte bývať až do času kým si nájde náhradné ubytovanie. Pokiaľ ide o dôvody rozpadu manželstva uviedla, že návrh na rozvod manželstva pre alkoholizmus podal poručiť, avšak ona s tým návrhom súhlasila, súc si vedomá aj toho, že poručiť má priateľku V.. Keďže dôkaz oboznámením rozvodového spisu navrhnutý nebol, súd takýto dôkaz vykonať nemohol. Žalobkyňa ďalej zotrvala na svojich tvrdeniach o tom, že žalovaná sa o poručiťa nestarala a aj po rozvode manželstva poručiť nadmerne holdoval alkoholickým nápojom a dostával sa do takého stavu, že žalobkyňa mala obavu o jeho život, preto pri ňom niekedy presedela celú noc. Vo vzťahu k starostlivosti o spoločnú domácnosť napriek tomu, že bola poučená o povinnosti tvrdenia neuviedla žiadne skutočnosti. Uviedla len to, že byt platili každý z nich striedavo po mesiaci. Pokiaľ ide o zabezpečovanie, napr. prania bytu, prania šatstva a pod. tieto skutočnosti žalobkyňa neuviedla. Vo vzťahu k stravovaniu rovnako neuviedla, žeby varila aj pre poručiťa, uviedla len, že poručiť nemal finančné prostriedky, keďže všetko prepil. Vedel, že žalobkyňa si kupuje jedlo, aj že si navarí a on si z tohto jedla bral, pričom žalobkyňa mu v tom nebránila. Hospodárili osobitne. Ďalej uviedla, že zotrvanie v byte do nájdenia náhradného ubytovania bolo pre ňu praktické z dôvodu, že pochádza z dediny vzdalenej od mesta A. kde pracuje cca 40 km, čo by neumožňovalo denné dochádzanie, preto sa teda dohodla s poručiťom, že v byte zotrva pokiaľ si nové bývanie nenájde s tým, že víkendy ako aj sviatky teda čas, keď sa nešlo do práce trávila u svojich rodičov, čo odôvodnila tým, že si potrebovala psychicky oddýchnuť od poručiťa a jeho alkoholických výčinov. Žalobkyňa predložila potvrdenie O. V. O., pričom súhrne súd k predloženým potvrdeniam, resp. k čestným vyhláseniam uvádza, že má pochybnosti o ich dôveryhodnosti a pravdivosti, pričom vždy v prípade, ak je svedok dostupný je potrebné vykonať primárne vylučenie takéhoto svedka, pretože

je rozdiel medzi napísaním niečoho a tvrdením uvedeného pred súdom v konfrontácii s protistranou a pod hrozbou trestného postihu za vedome nepravdivú svedeckú výpoveď. Keďže však žiadna zo strán vypočutie svedkov, ktorých prehlásenia predložili nenavrhol, súd takéto výsluchy vykonať nemohol, a teda predloženým prehláseniam neprikladá rozhodujúci význam a zároveň ich hodnotí s určitou opatrnosťou. Tak napr. z potvrdenia predloženého žalobkyňou, ktoré malo byť napísané O.. V. O. vyplýva, že táto informácie o spolužití medzi žalobkyňou a poručiteľom čerpala hlavne od nej. To vyplýva napr. z formulácie ... to viem od V., lebo ju to mrzelo, sťažovala sa mi a nie raz. Z potvrdenia O.. V. O. zároveň vyplýva, že bola prítomná pri kolapse poručiteľa z alkoholu s tým, že spolu so záchrankou ju privolala žalobkyňa ako svedka. Zo správy KR PZ v A. zo dňa 30.03.2021 (č.l. 10) vyplýva, že hliadka OO PZ A. - M. bola na adresu Z. Č.. X do bytu L. P. vyslaná dvakrát v mesiaci jún 2020, a to 12.06. a 15.06.2020. V prvom prípade nebolo zistené žiadne protiprávne konanie. V druhom prípade bol hliadkou zistený priestupok proti občianskemu spolunažívaniu, ktorý bol riešený na mieste blokovou pokutou. Žalobkyňa v rámci prostriedkov procesného útoku ďalej predložila potvrdenie M. Z. (č.l. 34), ktorý taktiež uvádza, že žalobkyňa v čase úmrtia L. P.Á. s ním bývala v jednom byte. S V. G. ako aj L. P. sa spoznal, keď začal bývať v bytovom dome na Z. X. č. X v A., kde boli susedmi na chodbe na jednom podlaží. Vo vzťahu k tomuto potvrdeniu je potrebné uviesť, že obsahuje rovnaké skutkové tvrdenia ako potvrdenie O.. V. O. v znení: „S V. G. sme sa stretávali rôzne, cestou do práce alebo z práce, vo voľnom čase na schodišti.“ Ďalej sa v tomto prehlásení v súlade s čestným prehlásením O.. V. O. nachádza ďalšia rovnaká veta. „Posledný rok, keď zosnulý L. P. začal mať výrazné problémy s alkoholom.“ Rovnako sa tam parafrázovane nachádza spoločná veta „Od susedy V. som vedel, vedela, že vzniknutá situácia ju trápi, resp. mrzí.“ Uvedené rovnaké formulácie vyvolávajú podozrenie, že tieto potvrdenia, resp. prehlásenia boli písané s podstatným príspevom žalobkyne. Z potvrdenia Mesta A. o trvalom pobyte zo dňa 08.07.2021 (č.l. 37) vyplýva, že žalobkyňa je na adrese G. X, A. prihlásená na trvalý pobyt od 08.07.2020. Predchádzajúci trvalý pobyt mala na adrese A., Z. X, byt č. XX od 23.06.2008 do 08.07.2020. Z ďalšieho potvrdenia o pobyte (č.l. 38) vyplýva, že žalobkyňa bola prihlásená na prechodný pobyt na adrese T. Č.. XX od 26.10.2020 do 25.10.2021. V rámci procesnej obrany žalovaná súdu predložila inkasné lístky o platbe za byt, ktoré znejú na meno jej nebohého syna L. P. a zároveň predložila „Dohodu o vypořádání bezpodielového spoluvlastníctva manželov zo dňa 03.07.2020“. Žalovaná tiež predložila prehlásenie M. G. zo dňa 22.10.2021, v ktorom tento uvádza, že boli s nebohým L. P. dobrí, dôverní a dlhoroční kamaráti a L. P. mu pri jednom stretnutí povedal, že konečne jeho exmanželka V. G. - P. sa od neho odsťahovala z bytu na Z. Č.. X S. A., že si zobrala všetko, čo jej patrilo a že je rád, že už môže znova si slobodne zariadiť svoj život. To mu mal povedať začiatkom augusta 2020. V čestnom vyhlásení O.. N. W. zo dňa 25.10.2021 sa uvádza, že dňa 05.10.2020 na ulici Z. Č.. X S. A. bola prítomná vo večerných hodinách spolu so susedom zosnulého p. Z. a žalovanou, kde v súčinnosti s privolanými hasičmi a privolanou policajnou hliadkou došlo k otvoreniu bytu poručiteľa. Pri udalosti nebola prítomná žalobkyňa a v byte neboli žiadne veci - dámske oblečenie a pod., ktoré by boli v jej osobnom vlastníctve.

5. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil tým, že pokiaľ ide o pojem „žiť v spoločnej domácnosti“ jeho výklad podala súdna prax nasledujúco: R 12/1968 - pojem spoločné domácnosti ve smyslu tohoto ustanovení je nutno vykládat tak, že zpravidla předpokládá společné bydlení. Výjimka je možná jen, šlo-li o dočasný a přechodný pobyt mimo společnou domácnost z důvodu léčení v nemocnici, z důvodu návštěvy příbuzných, brigády, vojenské služby apod. Přitom je dále nutno rozumět pod pojmem společné domácnosti skutečné a trvalé spolužití dvou nebo více lidí, v němž jednotliví členové společně přispívají k úhradě a obstarání společných potřeb, jak má na mysli ustanovení § 115 o. z. Doba jednoho roku se počítá zpět ode dne úmrtí zůstavitele a je nutno, aby v době úmrtí trvalo uvedené soužití. Spolužijící osoba musí žít ve společné domácnosti tak, jako by byla členem rodiny, a kromě toho se vyžaduje, aby taková osoba pečovala o společnou domácnost, např. obstaráváním domácích prací, udržováním bytu v pořádku, obstaráváním prádla a údržby šatů, aby připravovala jídlo nebo poskytovala prostředky na úhradu potřeb společné domácnosti, nebo aby byla odkázána výživou na zůstavitele. NS ČR sp. zn. 21Cdo/436/2001, 21Cdo/327/2001 (pri totožnej právnej úprave ako je v SR) - Společnou domácností ve smyslu ustanovení § 115 a § 474 odst.1 obč. zák. se rozumí podle ustálené judikatury soudů soužití dvou nebo více fyzických osob, které spolu žijí trvale a které společně uhrazují náklady na své potřeby. Společná domácnost zpravidla předpokládá společné bydlení v jednom nebo více bytech (k naplnění jejích znaků proto nepostačují např. občasná návštěvy); výjimka z tohoto pravidla je možná jen tehdy, jde-li o dočasný a přechodný pobyt jinde z důvodu léčení, návštěvy příbuzných, výkonu práce apod. Jde o spotřební společenství trvalé povahy, a proto společnou domácnost představuje jen skutečné a trvalé soužití, v němž její členové přispívají k úhradě a obstaráváním společných potřeb (nepostačuje např. jen příležitostná výpomoc v domácnosti,

společné trávení dovolených apod.) a v němž společně a bez rozlišování hospodaří se svými příjmy. Spolužijící fyzická osoba musí žít ve společné domácnosti tak, jako by byla členem rodiny; vyžaduje se, aby pečovala o společnou domácnost (obstaráváním domácích prací, udržováním pořádku v bytě, obstaráváním prádla a údržby šatů, přípravou jídla apod.) nebo poskytovala prostředky na úhradu potřeb společné domácnosti nebo aby byla odkázána výživou na zůstavitele. NS ČR sp. zn. 26Cdo/1465/2006 (k pojmu společná domácnost) - V soudní praxi je pro osoby uvedené v § 706 odst. 1 větě první obč. zák. pojem "společné domácnosti" vykládán tak, že je třeba, aby jejich soužití s nájemcem bytu bylo trvalé povahy, tj. musí jít o příslušnost k domácnosti nájemce vyznačující se souhlasným úmyslem nájemce a spolužijící osoby vytvořit trvalé, předem časově neomezené životní společenství. Soužití lze považovat za trvalé, jestliže tu jsou objektivně zjiřitelné okolnosti, které svědčí o úmyslu vést takovéto životní společenství. NS ČR sp. zn. 21Cdo/2026/2011 - Domácnost tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby (§ 115 občanského zákoníku). Společnou domácností ve smyslu ustanovení § 115 a 475 odst. 1 občanského zákoníku se v ustálené judikatuře rozumí soužití dvou nebo více fyzických osob, které spolu žijí trvale a které společně uhrazují náklady na své potřeby. Fyzické osoby si nemusí být blízké (ve smyslu ustanovení § 116 občanského zákoníku), jejich společná domácnost zpravidla předpokládá společné bydlení v jednom nebo více bytech (k naplnění znaků společné domácnosti proto nepostačují například jen občasné návštěvy), přičemž výjimka z tohoto pravidla je možná jen tehdy, jde-li o dočasný a přechodný pobyt jinde z důvodu léčení, návštěvy příbuzných, výkonu práce nebo z jiných obdobných důvodů. Společná domácnost představuje spotřební společenství dvou nebo více fyzických osob trvalé povahy, a proto společnou domácnost představuje jen skutečné a trvalé soužití, v němž její členové přispívají k úhradě a obstarávání společných potřeb (nepostačuje tedy například jen přležitostná výpomoc v domácnosti, společné trávení dovolených apod.) a v němž společně a bez rozlišování hospodaří se svými příjmy. Spolužijící fyzická osoba musí žít ve společné domácnosti tak, jako by byla členem rodiny; vyžaduje se, aby pečovala o společnou domácnost (obstaráváním domácích prací, udržováním pořádku v bytě, obstaráváním prádla a údržby šatů, přípravou jídla apod.) nebo aby poskytovala prostředky na úhradu potřeb společné domácnosti anebo aby byla odkázána výživou na zůstavitele. O společnou domácnost dvou nebo více fyzických osob jde - jak vyplývá z výše uvedeného - jen tehdy, jestliže spolu skutečně a trvale žijí na jednom nebo více místech a jestliže opravdu společně uhrazují náklady na své potřeby. Žádná fyzická osoba nemůže žít trvale ve spotřebním společenství s jinou fyzickou osobou proti své vůli; dvě nebo více fyzických osob tvoří společnou domácnost, jen jestliže všechny spolu opravdu chtějí trvale žít a společně uhrazovat náklady na své potřeby. I když je společná domácnost založena na skutečném (faktickém) soužití dvou nebo více fyzických osob a skutečném (faktickém) společném uhrazování nákladů na jejich potřeby, její vznik a další trvání nutně předpokládá, že každá z fyzických osob, které tvoří společnou domácnost, projevila vůli být členem takového spotřebního společenství a že v takovém spotřebním společenství vskutku i nadále setrvává. Povaha společné domácnosti jakožto skutečného (faktického) a trvalého spotřebního společenství dvou nebo více fyzických osob zpravidla vylučuje, aby společnou domácnost tvořily fyzické osoby, které spolu nechtějí být členy téhož spotřebního společenství, a aby stejná fyzická osoba byla současně členem dvou nebo více společných domácností.

6. Pri právnom posúdení veci zároveň súd prvej inštancie uviedol, že podľa Čl. 8 CSP - Strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Podľa Čl. 11 ods.4 CSP - Súd pri rozhodovaní berie do úvahy len skutočnosti, ktoré vyšli najavo v tomto konaní, ak nejde o skutočnosti všeobecne známe alebo o skutočnosti ustanovené zákonom. Podľa § 132 ods.1 CSP - V žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh. Z vyššie citovaných ustanovení CSP vyplývajú tzv. procesné bremená, resp. povinnosti, a to povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť. Bremeno tvrdenia spočíva v tom, že účastník, ktorý má povinnosť tvrdenia, nesie tiež zodpovednosť za to, že sa súd skutočne potrebnú rozhodnú skutočnosť dozvie. Ak toto bremeno neunesie, prejaví sa to z jeho strany negatívne na výsledku sporu. Dôkazná povinnosť je povinnosť účastníka označiť dôkazné prostriedky k preukázaniu tvrdených skutočností. Táto povinnosť je sprevádzaná inštitútom dôkazného bremena spočívajúceho v povinnosti dokazovať skutkové okolnosti predpokladané právnu normou, na základe ktorej účastník uplatňuje deklarované právo. Pokiaľ sa mu to nepodarí a dôkazné bremeno neunesie, prejaví sa to v procesnej rovine v podobe neúspechu v spore. Dôkazné bremeno vždy zaťažuje toho účastníka, ktorý má v konečnej fáze procesu dokázať pravdivosť určitého tvrdenia, ktorým odôvodňuje svoj návrh prednesený súdu. Odporcovi dôkazné bremeno, ani bremeno tvrdenia nezaťažujú vtedy, ak iba žiada nevyhovieť návrhu.

Dôkazné bremeno možno charakterizovať ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané (v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé) ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie. V rámci dokazovania platí zásada (pozri § 132 v spojení s § 185 ods. 1), že každý účastník musí uniesť dôkazné bremeno ohľadom svojho tvrdenia; kto tvrdí, dokazuje (*affirmanti incumbit probatio*). Inak povedané, účastník musí preukázať to, čo tvrdí, len potom môže súd zobrať jeho tvrdenie za základ svojho rozhodnutia. Ak teda žalobca tvrdí, že so žalovaným uzatvoril kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bolo napríklad auto, musí to preukázať (napr. predložením písomnej zmluvy, navrhnutím svedka, ktorý dosvedčí, že došlo k ústnej dohode medzi stranami). Ak žalovaný chce túto skutočnosť vyvrátiť, napr. tvrdením, že kúpna zmluva je neplatná, pretože žalobca ako predávajúci nebol na tento úkon spôsobilý, musí žalovaný toto svoje tvrdenie preukázať. Vtedy hovoríme o tzv. delení alebo presúvaní dôkazného bremena. Neplatí teda, že dokazovať skutočnosti v spore je len povinnosťou žalobcu. Môžeme tiež povedať, že žalobca musí preukázať skutočnosti, na základe ktorých mu jeho právo patrí. „Dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky, ide teda o toho účastníka, ktorý existenciu takýchto skutočností tvrdí.“ (II. ÚS 38/2015) Pri týchto úvahách musia účastníci a súd urobiť analýzu právnych noriem, ktoré môžu dopadať na riešenú skutkovú situáciu. Súd musí následne zistiť, či sú splnené predpoklady hypotézy zvolenej právnej normy, ktorú navrhujú v konaní aplikovať. V civilnom sporovom procese platí ďalej tzv. prejednaciacia zásada. Vo všeobecnosti podľa tejto zásady je záležitosťou procesných strán, aké predložia skutkové podklady, vrátane dôkazov. Tvrdiť skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci a navrhovať dôkazy tieto skutočnosti podporujúce je tak výlučne vecou účastníkov konania a každá zo strán nesie procesnú zodpovednosť za to, že svojimi tvrdeniami vnesie do procesu ten skutkový materiál, ktorý bude v súlade s jej procesnými záujmami. Úspech v spore je možný len za náležitej podpory legitímnosti nárokov prostredníctvom dôkazov, ktoré strany predložia. Súd je oprávnený založiť rozhodnutie na skutočnostiach predložených procesnými stranami, a to, čo strany nepredložia, nemôže brať za základ pre svoje rozhodovanie. Účastníkom konania teda hrozí pri nesplnení dôkaznej povinnosti a pri neunesení dôkazného bremena, opierajúc sa o pravidlo „*idem est non esse aut non probari*“ (čo nie je dokázané, neexistuje), nepriaznivé rozhodnutie vo veci samej.

7. Na základe vykonaného dokazovania dôkaznými prostriedkami navrhnutými stranami sporu súd prvej inštancie dospel súd k záveru, že žalobkyňa existenciu spoločnej domácnosti vo forme vyššie upresnenej judikatúrou nepreukázala a to bez ohľadu, či sa v byte ku dňu smrti poručiteľa zdržiavala alebo ho opustila na prelome 06-07/2020 ako to tvrdí žalovaná. Javí sa, že žalobkyňa sa mylne domnieva, že pre spoločnú domácnosť postačuje bývanie 2 osôb v rovnakom byte. Na základe vyššie uvedeného tak súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú zamietol zhrňujúc, že spoločnou domácnosťou pre potreby aplikácie § 474 OZ nie je životnou situáciou „vynútené“ zotrvanie žalobkyne v byte poručiteľa po rozvode ich manželstva, navyše s nepreukázaním zdržiavania sa v byte ku dňu úmrtia poručiteľa.

8. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 251, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku s tým, že žalovaná v konaní plne úspešná má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

9. Proti rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa, pričom v podanom odvolaní uviedla, že na pojednávaní predložila dostatok adekvátnych dôkazov, obhájila ich a protistrana nepredložila žiadne adekvátne dôkazy. Podľa názoru žalobkyne potraviny, drogériu, čistiace prostriedky, opravy auta, opravy v domácnosti uhrádzala za oboch výlučne ona. Poručiteľov byt bol pre ňu druhým domovom po rodičovskom dome a žila tam od roku 2005. Zároveň namietala, že súd prvej inštancie napriek neprítomnosti žalovanej nerozhodol rozsudkom pre zmeškanie z dôvodu, že žalovaná sa neospravedlnila na pojednávanie bez toho, aby svoju prítomnosť riadne a včas ospravedlnila. Na pojednávaní sa jej sudca prvej inštancie dotazoval ohľadne ich vzájomného spoluzitia a spolufinancovania s poručiteľom v spoločnej domácnosti, pričom žalobkyňa uviedla, že spoločné financovanie domácnosti nebolo možné z dôvodu, že poručiteľ míňal aj posledné peniaze na alkohol. Zároveň potvrdila, že medzi nimi nefungovala ani intímna stránka, ani tzv. spoločná kôпка peňazí a keby uvedené skutočnosti fungovali, nebol by dôvod pre rozvod.

10. Voči odvolaniu žalobkyne sa písomne vyjadrila žalovaná, ktorá uviedla, že odvolanie považuje za nedôvodné. Žalobkyňa v priebehu súdneho konania neustále korigovala svoje vyjadrenia týkajúce

sa udalosti posledného polroka pred smrťou poručiť tak, aby ich za každú cenu „napasovala“ na zákonné podmienky dedenie v tretej dedičskej skupine. Na účelové konanie žalobkyne v tomto spore poukazovala žalovaná neustále. Čo sa týka nevynesenia rozsudku pre zmeškanie súdom prvej inštancie, k uvedenému žalovaná uviedla, že súhlasila s prejednaním veci a rozhodnutím súdu v jej neprítomnosti a bola prítomná aj jej právna zástupkyňa na predmetnom pojednávaní. Z tohto dôvodu neboli naplnené podmienky pre vynesenie rozsudku pre zmeškanie. Čo sa týka žalobkyňou predložených potvrdení od susedov bytového domu, naďalej žalovaný trvá na tom, že nie je možné, aby sa rôzne osoby vyjadrovali rovnakým spôsobom, aby uviedli celkom identické celé vety a vyhotovili svoje potvrdenia rovnakým typom písma s rovnakou štylizáciou textu. Z ňou opisovaných skutočností pred súdom prvej inštancie je zrejmé, že žalobkyňa realizovala po rozvode manželstva kroky, ktoré vôbec nesvedčia o snahe pre obnovenie spolužitia bývalých manželov, ale práve naopak, počínanie žalobkyne dokazuje snahu o pretrhnutie všetkých vzťahov s nebohým. Bývanie žalobkyne v byte poručiť je po rozvode manželstva, z ktorého si zároveň bezprostredne po rozvode nechala od poručiť aj vyplatiť sumu 30.000,- eur, vyhovovalo žalobkyňi aj z praktického hľadiska, aby nemusela komplikovane dochádzať do práce. Z uvedených dôvodov konanie žalobkyne je v tomto smere možné označiť za zištné, účelové a nemorálne. Žalobkyňa si nechala od poručiť vyplatiť všetky majetkové nároky súvisiace so zaniknutým manželstvom hneď po rozvode, a to v mesiaci júl 2020. Z bytu si zároveň odniesla aj svoje osobné veci. Následne bol vymenený zámok na byte a žalobkyňa už do bytu nemala prístup. Žalobkyňa si vo svojich vyjadreniach často protirečí, najmä pokiaľ ide o dôvod prečo v byte bývala aj po rozvode manželstva s nebohým. Tiež nie je zrejmé prečo žalobkyňa vo všetkých svojich podaniach zamlčala súdu skutočnosť, že od poručiť po rozvode prijala finančné plnenie v sume celkom 45.099,17 eura ako výplatu za svoj podiel na nehnuteľnom a hnutel'nom majetku s poručiťom v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

11. K vyjadreniu žalovanej podala žalobkyňa písomnú repliku, v ktorej v zásade zopakovala iba svoje skutkové tvrdenia a reaguje na jednotlivé vyjadrenia žalovanej z jej vyjadrenia k odvolaniu, pričom pri jednotlivých bodoch, ktoré si sama stanovuje, tieto ukončuje buď rovnakou konštatáciou ako v podanom odvolaní alebo si často kladie otázky, ktoré sú položené v rovine básnických otázok. V zásade možno konštatovať, že odvolacia replika čo do obsahovej stránky je v zásade recidívou predchádzajúcich vyjadrovaní sa žalobkyne.

12. Protistrana nevyužila písomné podanie odvolacej dupliky.

13. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP, po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), prejednal odvolanie podané žalovaným a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil odvolacie pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario) a na tomto pojednávaní zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané prvoinštančným súdom. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 382, § 385 CSP). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 1, 2 CSP). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP) Po prieskume napadnutého rozhodnutia podľa vyššie uvedených zásad (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

14. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné.

15. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

16. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym zistením skutkového stavu a nesprávnym právnym zistením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

17. K posúdeniu odvolacej námietky týkajúcej sa nesprávneho postupu súdu, spôsobujúceho porušenie práva odvolateľa na spravodlivý proces v zmysle ust. § 365 ods. 1 CSP písm. b) odvolací súd uvádza, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu. Avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Táto odvolacia námietka naplnená nebola, keďže po preskúmaní celého konania pred súdom prvej inštancie nebolo odvolacím súdom zistené porušenie žiadneho čiastkového procesného práva odvolateľky.

18. K námietke nesprávneho právneho posúdenia § 365 ods. 1 CSP písm. h) odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Z obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie mal odvolací súd za to, že k naplneniu tohto odvolacieho dôvodu nedošlo. Vo vzťahu k aplikácii práva všeobecnými súdmi, výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov (v danom prípade súd prvej inštancie) musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu. Aplikáciou a výkladom ustanovení právnych noriem, tak ako ich v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol súd prvej inštancie, neobmedzil toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

19. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa po odbornej stránke (právne posúdenie veci) v dostatočnom rozsahu zaoberal návrhom žalobkyne na určenie, že žalobkyňa je dedičkou po poručiťovi a to tak v kontexte typu hmotnoprávneho nároku, ako aj k nemu zodpovedajúcemu skutkovému stavu veci, ktorý z kontradiktórneho prejednania veci súdom prvej inštancie vyplynul. Právne posúdenie súdu prvej inštancie vykazovalo v dôvodovej časti jeho rozhodnutia podrobnú znalosť hmotnoprávnej „judikatúry“ posudzovaného nároku žalobkyne, ktorá bola správne a precízne aplikovaná na posudzovaný prípad. Súd prvej inštancie veľmi jasne a zrozumiteľne prostredníctvom „judikatúry“ ozrejmil právny pojem „žiť v spoločnej domácnosti“, keď s právnym rozhladom citoval konkrétne rozhodnutia okrem iného aj R12/1968, rozhodnutie NS ČR sp. zn. 21Cdo/436/2001, 21Cdo/327/2001, sp. zn. 26Cdo/1465/2006 a sp. zn. 21Cdo/2026/2011.

20. K prvej zásadnej odvolacej námietke ohľadne možnosti vynesenia rozsudku pre zmeškanie odvolací súd konštatuje, že rozsudkom pre zmeškanie je možné rozhodnúť len o žalobe podľa ust. § 137 písm. a) CSP, nie o ostatných typov žalôb a žaloba podaná žalobkyňou je žalobou identifikovanou v zmysle ust. § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku. Na dôvažok odvolací súd uvádza, že aj keby sa pri modelovaní procesnej situácie malo jednať o žalobu podľa ust. § 137 písm. a) Civilného sporového poriadku (o ktorý prípad sa v posudzovanej veci jednoznačne nejedná), napriek tomu by neboli splnené podmienky na vynesenie rozsudku pre zmeškanie. Dôvodom je skutočnosť, že

na uvedenom pojednávaní bola prítomná právna zástupkyňa žalovanej a zároveň žalovaná svoju neprítomnosť ospravedlnila a žiadala, aby vec bola rozhodnutá v jej neprítomnosti. Teda možno konštatovať, že za žiadnych procesných okolností bez ohľadu na predmet sporu by neboli naplnené podmienky pre vynesenie rozsudku pre zmeškanie a súd prvej inštancie rozhodol správne, ak vo veci rozhodol rozsudkom „klasickým“.

21. Čo sa týka samotného rozhodnutia súdu prvej inštancie, toto je podrobné, aj po stránke skutkového posúdenia. Po skutkovej stránke správne súd prvej inštancie správne poukazuje na bremeno tvrdenia, dôkaznú povinnosť a dôkazné bremeno. Z tohto pohľadu je možné uzavrieť, že o výlučnom uhrádzaní všetkých bežných výdavkov žalobkyňou, žalobkyňa súdu nepredložila žiaden dôkaz okrem vyjadrenia od susedov, ktoré obsahovali identicky formulované pasáže ohľadne platieb SIPO, ktoré aj keby boli vyhodnotené ako preukazné, sami o sebe nemohli postačovať pre záver o existencii spoločnej domácnosti. Z tohto pohľadu možno konštatovať, že tak skutkové ako aj právne posúdenie veci súdom prvej inštancie bolo vecne správne a v dostatočnej šírke odôvodňovalo zamietnutie nároku žalobkyne.

22. Pre vec bola podstatná najmä skutočnosť akým spôsobom vykladať pojem „žiť v spoločnej domácnosti“ a samotný výklad tohto pojmu. Okolnosť, že žalobkyňa žila v byte po poručiťovi od roku 2005 nerozporovala ani protistrana a neexistuje preto pre odvolací súd dôvod na to, aby malo byť považované za sporné vyjadrenie žalobkyne, že tento byt považovala za svoj druhý domov. Obe tieto skutočnosti sú však pre posúdenie existencie spoločnej domácnosti rok pred poručiťovou smrťou irelevantné. Relevantné pre danú vec bolo posúdenie pojmu „žiť v spoločnej domácnosti“ a v jeho medziach samotné preukázanie tejto skutočnosti ako hmotnoprávnej podmienky pre žalobkyňou uplatňovaný žalobný nárok. V zmysle výkladu súdnej praxe možno konštatovať, že žalobkyňa v predmetnej veci nedostatočne uniesla nielen bremeno tvrdenia, ale ani dôkaznú povinnosť k svojim neúplným skutkovým tvrdeniam. Z vyššie uvedených dôvodov je rozhodnutie súdu prvej inštancie správne v jeho záveroch, že žalobkyňa v kontradiktórnom spore existenciu spoločnej domácnosti v spôsobe jej vedenia a forme vyprofilovanej dlhoročnou ustálenou súdnou praxou nepreukázala .

23. Z vyššie uvedených dôvodov, keďže súd prvej inštancie správne dospel k vyššie uvedeným záverom, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

24. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom odvolanie žalobkyne bolo vyhodnotené ako nedôvodné, a preto bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania žalovanej proti neúspešnej žalobkyňi v plnom rozsahu.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).